

OPONENTNÍ POSUDEK

habilitační práce

Habilitant: Ing. Monika Blišťanová, PhD.

Název práce: Priestorové skúmanie kriminality ako účinný nástroj kontroly kriminality

Oponent: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D. – Vysoká škola evropských a regionálních studií, z. ú. České Budějovice

Ing. Monika Blišťanová, PhD., předložila habilitační práci s názvem „Priestorové skúmanie kriminality ako účinný nástroj kontroly kriminality“ v rozsahu 113 stran textu včetně seznamu odborné literatury a příloh.

Volba tématu habilitační práce je nanejvýš aktuální. Jde o problematiku, jejíž odborný a aktuální význam je zřejmý, neboť řešení kriminality a jiné protispoločenské činnosti především na místní úrovni se ukazuje jako nejfektivnější. Kriminalita a jiná protispoločenská činnost už dlouhodobě poutá pozornost nejen kriminologů, ale stejně tak i představitelů všech společenských oborů, ale především obyvatelstva samotného. Druhům kriminality a jiné protispoločenské činnosti, jejich formám, jejich pachatelům, obětem a zejména k možnostem zjišťování jejich příčin a možnostem jejich ovlivnění se věnuje bezpočet vědeckých monografií, výzkumných projektů, ale bez celkově upokojivých odpovědí na otázky proč existují tyto sociálně patologické jevy a jak s nimi úspěšně bojovat. Předložená habilitační práce ukazuje možnosti, jak se přiblížit k uspokojivějším odpovědím, kdy originálně – novátorský navrhuje využít pro řešení daných problémů nových informačních technologií.

Autorka si v úvodu práce stanovuje v obecné rovině cíl za pomoci využití geografických informačních systémů analyzovat kriminalitu na úrovni města s důrazem na prostorovou analýzu.

Práce jako celek je vhodně metodologicky pojata a má optimální strukturu. Východiskem habilitační práce jsou tři celky – teoretický, empirický a návrhový - vyváženě zpracované a na sebe vzájemně navazující:

- 1) výklad základních pojmu a analýza dostupných vědeckých poznatků,
- 2) praktická – výzkumná část,
- 3) návrhy na praktické využití uvedené v závěru.

V prvé části nazvané „Současný stav řešené problematiky“ jsou na základě značného množství validních literárních zdrojů analyzovány základní pojmy, jako

je kriminologie, fenomenologie kriminality, viktimoologie, kontrola kriminality a značná pozornosť je venuovaná kriminologickému výzkumu. Všetky tyto pojmy sú dobre zvolené, neboť sa súčasne väzú na druhou časť práce, a to výzkumnou. Zejména analýza realizovaných kriminologických výzkumov, a to nejenom v Slovenskej republike, je pre zpracovanie problematiky veľmi dôležitá.

V praktickej – výzkumné časti je stanoven hlavný cieľ, a to „Objasniť význam prostorového zkoumania kriminality za účelom neformálnej kontroly kriminality ako jednoho ze základných predpokladov ochrany osôb a majetku ako možný transfer poznatkov do policejnej činnosti“. Pro splnení hlavného cieľa je stanovené 5 dílčich cíľov, a to:

1. Zpracovanie informací o danej problematike z dostupných zdrojov.
2. Statisticky analyzovať kriminalitu a prestupy v meste Košice.
3. Prostorově analyzovat prestupy se zaměřením na identifikaci hot spotů.
4. Na základě dotazníkového průzkumu provést komparaci výsledků statistického a prostorového výzkumu s pocitem vnímání bezpečí.
5. Zpracovat návrh doporučení pro zavedenie prostorového zkoumání kriminality do vzdělávacího procesu a policejní praxe.

Metodologická východiska, zvolená metodika, ako i systém metod použité pri výzkumu plne korespondujú s povahou riešenej problematiky, zvolenými cíli a možnostmi autorky. Autorka dokazuje krom teoretických znalostí zvolené tématiky i zvládnutí metodologického instrumentária kriminologických výzkumov a pripravenosť na jeho konkrétné praktické použitie. Cílom odpovedá zvolená metodika výzkumu, byly vypracované primične indikátory a údaje získané empirickým štúdiom sú interpretované v souladu s zásadami vedeckej práce. Výzkum prináší vedecké poznatky, čímž významne zvyšuje vedeckou úroveň habilitačnej práce. Autorka v predloženej habilitačnej práci dokázala schopnosť na požadovanú úroveň vedecky riešiť problematiku, ktorou si zvolila.

K obsahu a dílčim cílom práce:

Ad 1) Zpracovanie informací o danej problematike z dostupných zdrojov.

Tohto cieľa bolo plne dosaženo, neboť v práci na stranach 11-16 sú analyzované základné pojmy (viz výše) a na stranach 16-34 sú analyzované doposud provedené výzkumy v tejto oblasti, a to nejen v Slovenskej republike, ale aj v zahraničí, kde sú s touto problematikou daleko väčšie zkušenosťi. Touto analýzou autorka stanovila bod, od ktorého sú navrhované závery budú považované za novátorské. Autorka komparácia zahraničných výzkumov s výzkumy provedenými v Slovenskej republike poukazuje na značný náskok v tejto oblasti, zejména v Spojených státoch amerických a Veľkej Británii oproti strednej Európe a ďalej na nutnosť začať se tejto problematike venovať s daleko väčším úsilím než doposud.

Ad 2) Statisticky analyzovat kriminalitu a přestupky ve městě Košice.

Tohoto cíle bylo dosaženo v praktické – výzkumné části, str. 56-62. Konkrétně kriminalita byla analyzovaná na základě statistických dat kriminality vedených Policajným zborom SR. V této části práce je poukázáno především na problematiku současně sledovaných ukazatelů kriminality, a to konkrétně na skutečnost, že kriminalita je evidována pouze na teritoriu obvodních oddělení PZ SR a ne již na menších celcích jako jsou městské části, se kterými pracuje městská policie a Statistický úřad SR (teritoria OO PZ neodpovídají městským částem). Na stranách 63-71 je provedena analýza přestupků ve městě Košice. V rámci této analýzy autorka dochází k závěrům, že oproti evidované kriminalitě jsou ve městě Košice místa činů přestupků daleko přesněji známá, což je zajišťováno prací Městské Policie Košice, která eviduje přestupky dle přesného místa spáchaní podle adres a tyto informace vkládá do příslušného softwaru. Tyto informace poté mohou sloužit za využití dalších informačních technologií k tvorbě tzv. hot spotů. Tímto autorka poukazuje na nekompatibilitu mezi evidencí trestních činů a přestupků, což je pro společnou analýzu zatím nepřekonatelná překážka.

Ad) 3 Prostorově analyzovat přestupky se zaměřením na identifikaci hot spotů.

Tohoto cíle bylo dosaženo na stranách 71-78, kdy autorka za využití dostupného softwaru a možnosti využít informací z informačních zdrojů městské policie zpracovala hot spotty jak pro veškeré přestupky, tak i nedopravní přestupky. Na základě těchto hot spotů dochází autorka k závěru, že existuje příčinná souvislost mezi nainstalovanými kamerami a teritoriálním přesunem přestupků, což je vhodně vizuálně demonstrováno.

Ad 4) Na základě dotazníkového průzkumu provést komparaci výsledků statistického a prostorového výzkumu s pocitem vnímání bezpečí.

Na stranách 78-80 byl zpracován průzkum pocitu bezpečí obyvatelstva v jednotlivých územích OO PZ. Sběr dat byl proveden pomocí dotazníkového šetření. Analýzou získaných dat autorka dochází k závěru, že není přímá úměra mezi počtem trestních činů a nedopravních přestupků a pocitem bezpečí. Z tohoto správně dovozuje, že pocit bezpečí občanů je ovlivněn mnohými dalšími skutečnosti, především médií.

Ad 5) Zpracovat návrh doporučení pro zavedení prostorového zkoumání kriminality do vzdělávacího procesu a policejní praxe.

Z výsledku práce vyplývá, že dle autorky je nejnuttnejší zavedení prostorového zkoumání kriminality do vzdělávacího procesu a do policejní práce. Tímto návrhem byl splněn i poslední dílčí cíl. Dále v kapitole 3.7 „Shrnutí výsledků výzkumu a doporučení“ se uvádí, že by bylo vhodné, aby PZ SR vedl nově statistiky kriminality na úrovni obcí (městských částí). Domnívám se, že je to málo neboť, aby bylo možné vytvářet hot spotty i pro kriminalitu, měl by PZ SR přijmout takové opatření, aby byla trestná činnost vedena z pohledu místa činu

dle GPS souřadnic. A pokud ne, tak aby místa činů byla převedena dle adres na GPS souřadnice do map kriminality tzv. geokódováním. Pravdou je, že zmínka o potřebě znalosti GPS souřadnic je zmiňována v závěru práce.

Závěrem lze konstatovat, že jednotlivé dílčí cíle stanovené v habilitační práci byly splněny.

Poznámka:

V práci je uvedeno, že má být řešena problematika map kriminality jak u trestních činů, tak přestupků zadokumentovaných městskou policií v Košicích. Bohužel z důvodů nemožnosti získání bližších (prostorových) dat o kriminalitě jsou mapy (hot spoty) zúženy pouze na přestupky. Tímto název habilitační práce, kde je konkrétně použito **pouze** slovo „kriminalita“, ne přesně koresponduje s jejím obsahem.

Habilitační práce Ing. Moniky Blišťanové, PhD. má vysokou úroveň i po stránce formální. Je psaná kultivovaným jazykem vědy, myšlenky jsou formulované přesně, jednoznačně a přesvědčivě.

Použitá literatura je reprezentativní, současná, se značným zastoupením zahraničních autorů. S literárními prameny autorka pracuje korektně, je důsledná při citacích a odkazech, její komentáře jsou odborně fundované.

Otázky pro habilitanta:

- 1) Jaký byste preferovala postup v případě zaznamenávání místa činu? Cestou zjištování GPS souřadnic přímo z místa činu nebo za využití registru ulic a popisných čísel (geokódování)? Svůj názor odůvodněte.
- 2) Umožnila byste veřejnosti on-line přístup k podrobným hot spot mapám kriminality? Svůj názor odůvodněte.

Závěr

Habilitační práce je zpracována v souladu s udělenou akreditací pro habilitační řízení v oboru „Ochrana osob a majetku“ Akademie Policie České republiky v Bratislavě. Habilitant Ing. Monika Blišťanová, PhD. svojí vědeckou prací splnila podmínky pro habilitační řízení. Na základě prostudování předložené práce **habilitační práci doporučuji k dalšímu řízení**.

V Českých Budějovicích dne 20. července 2018

doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

